

~~87040~~

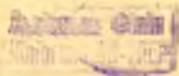
I | 134198
3-335

+

05 [Почта]

2 к.

530 кр

Ф/ I / 1886
3-335

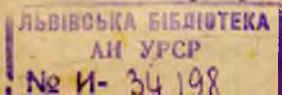

ЗАПРОСИНИ ДО ПРЕДПЛАТИ.

З днем 1 н. с. січня 1887 року почне у Львові, під редакцією Івана Франка, місячними випусками в обемі що найменше по 5 листів малого 8го виходити літературно-науково-політична часопись

„ПОСТУП“

Звістні історичні причини поставили наш русько-український народ в прикрий стан політичний, суспільний і культурний, розділюючи єго на осібні части між кілька чужоплеменних держав, відчужуючи від него єго висші верстви и віддаючи єго в руки безошадному визискуваню та темноті. Тільки в нашім столітю західно-європейські рухи літературні и національні зложились на те, щоб викликати і у нас народне відродженє, породили змаганя до сотвореня народної літератури і до піддвигнення мас народних також на полі господарським і громадським. Коротка ще, але вельми навчаюча історія того нашого відродженя виявляє завзяту боротьбу ріжнородних напрямів політичних, освітних і громадських, але таки сміло сказати можемо, що в тій боротьбі те тільки остоялось, те тільки показалось найкористнійшим для загалу народа, що свідомо чи не свідомо згоджувалось з постуновими змаганями передових народів світа. Патомісьць все, що робилось на перекір тим змаганям, чи свідомо, чи не

свідомо, показувалось або мертвородженим, або короткотривалим, виходило або безхосенним, або прямо шкідливим для народа.

Від недавніх років зріст серед нашої громади людей з європейською освітою почав повертати ту роботу над народним відродженням свідомо на європейський поступовий ґрунт. В останніх десяти роках число таких людей настільки побільшилося, що вони могли би вже зложити з себе немалу, свідомо поступову партію. Хоч без тісного звязку і порозуміння, а навіть без повного сформування своїх поглядів і змагашь, ті люде все таки проявили вже посередно и безпосередно значний вплив на цілий розвиток галицької Руси, проявили его і в літературі і в газетярстві і в науці і в суспільному житю. Надто ще, працюючи у себе дома, галицько-руські поступові люде знакомили з нашими справами й заграницю, подавали руку ліберальним і поступовим змаганням передових людей в сумежних краях, а особливо на Україні.

Успішний хід і розвій сеї роботи спричыла головпо недостача організації наших поступових людей. Через те вони були змушені шукати для своїх праць притулку по чужих хатах, де нераз стісненовано їх в висказуваню їх поглядів, або знов здобутками їх роботи користувались інші люде, далекі від зрозуміння потреб і цілей поступового напрямю. Що така дезорганізація могла шкідливо видінути і на саму яєність думок та прямоту змагашь наших поступових людей, що чуючись безсильнимп, вони нераз тратили відвагу і сходили з прямої стежки, се річ так натуральна і очевидна, що про неї й говорити ширше не стоить.

З погляду на се все, здається, не треба би й доказувати широко потреби виданя, котре повишно би ста-

тись виразом поглядів і змагань поступової громади галицьких Русинів. Нам треба вже раз приступити до вироблення ясної і твердої програми поступованя, до виясненя і загальних принципів нашої праці і найблизших, практичних ві цілей та способів; сю роботу бажає взяти на себе „Поступ“. Тільки-ж з гори застеретись мусимо, що під виробленем програми ми не розуміємо проповіді ідей взятих з за границі і живцем пересаджених на наш ґрунт, бо знаємо, що програми суспільно-політичної роботи жадній суспільности пакнути не можна, що програма така є властиво тільки впливом ясної свідомости власних потреб, власних недостатків і власних сил; поступові думки інших народів і приміри їх поступової роботи повинні впливати тільки на скорішнє виробленє такої свідомости, на прояснюванє і розширюванє нашої власної суспільної думки. От тим то „Поступ“, подаючи нашій громаді здобутки думок освічених народів і вказуючи їх поступові змаганя, з другого боку шильно слідити буде за всякими проявами нашої власної суспільно-політичної думки в минувнїм і теперїшнїм часі, а до дискусїї над питаннями програмовими запрошує всіх щирих людей усяких партій і відтїнків, з гори запевняючи, що всякий розумний і до загального добра змагаючий голос найде поміщенє на картках „Поступу“ без згляду на те, чи буде він в повні, чи не в повні згоджуватись з думками самої редакції.

З свого боку редакція вважає потрібним заявити, що судячи з дотеперїшого ходу і нинїшнього стану русько-народного відродженя в Галиччї, найвідповіднїшою до наших потреб видаєсь їй програма поступова, котра їй доси, хоч неясно та несїстематично, проявлялась в працях чїльних галицько-руських діячів, і котру

„Поступ“ буде і теоретично мотивувати і практично проводити.

Теоретичними основами тої програми редакція вважає: В справах політичних свободу особи, громади, народности, свободу слова, навчання, печати, зборів і товариств з запорукою тої свободи — широкою автономією громадською та окружною і федеральним устроєм великих держав. В справах суспільних поставлене інтересів простого, робучого люду понад усякі другі, праця освічених людей для запомоги тим інтересам і організація вільних силлок господарських як запорука против визискуваню людської праці. В справах освітних здобутки і методи сучасної випробованої науки враз із основоючимся на них реалізмом в літературі і штуці. Практичними-ж цілями поступової програми Русинів вважає редакція:

В справах політичних: виборене для русько - українського народа у всіх его частинах як найповнійшої свободи національности і сильного, одноцільного розвою політичного, основаного на усуненю всякого політичного визискуваня нашого краю і народа з боку чужих народностей і держав, а також на витвореню свободної громадської організації внаутрі; спеціально-ж в Галичині на тепер задачею Русинів-поступовців редакція вважає організоване мас руського народа в товариства політичні, ширене між ним ясної свідомости о теперішнім стані нашого політичного устрою і его хибах, а також проводжене народови в змаганю до поступової зміни того стану в напрямі завойованя для Русинів повної рівноправности національної; одним з найважійших средств, як дійти до тої ціли, крім згаданих висше політичних організацій і віч народних, вважає редакція спільне ділане Русинів з хлопами мазурськими в

західній Галичині, бо-ж хлопські інтереси в обох половинах нашого краю в тім згляді зовсім однакові.

В справах суспільних і економічних: запомагане народови в здобуваню як найкористнійших умов розвою, не тільки проводячи єму в усяких способах власної помочи (через організацію спілок господарських, промислових і торговельних), але також виборюючи для него легальними способами поміч державну (забезпеченя робітників промислових і рільних на случай недуги, нещастя, сиріцтва і т. і., унормоване робочого дня, робочої плати, надзору по фабриках та рукодільних, унормоване відносин панів до слуг і т. і.); спеціально в Галичині редакція вважає конечним домагатися легальними способами знесеня остатків давного панщиняного ладу, як права патронату і пропінації, дальше користнійшого для краю заряду дїбр камеральних, остаточного поясненя і урегульованя рахунків та заряду фонду релігійного, ограниченя, а гесп. знесеня монополів державних на сіль і тютюн, скасованя дрібної лотерії, ревізії і упрощеня принципів податкових і адміністраційних, урегульованя судівництва особливо ж устав спадкових, ревізії справ сервітутових і утвореня з средств краєвих фонду для охорони селянської власности грунтової.

В справах освітних і віроісповідних: здобуванє для всіх людей вільної і безплатної освіти гуманітарної і фахової на основі світської науки, свобода всяких вір і звязків віроісповідних і безконфесійних, однакож без признаваня якій небудь вірі або церкві характеру офіціального; спеціально-ж в Галичині Русини-поступовці, по думці редакції, повинні домагатись реформи шкіл народних в напрямі більшого їх

приноровлення до практичних потреб хліборобської людности, реформи в тімже дусі семінарій учительських, основної реформи гімназій, в кінці заснованя на красній підмозі руської інституції наукової з характером офіційальним, рівночасно-ж поширенє просвітних змагань самого народа через устроюванє для него відчитів, видаванє популярних газет і книжок, запомогу при завязуваню народних освітних товариств і т. і.

Що-ж до закордонової України, живучої серед обставин зовсім відмінних від наших, нам треба запитити, що хоч теоретичні основи поступового руху тамошнього не можуть значно різнитися від тих, які ми ту зазначили, то все таки виробленє докладної програми практичної діяльности політичної і суспільної ми мусимо поділити місцевим людям. З свого боку ми можемо тільки бажати, щоб до такої роботи приступлено там як найскорше. Тільки на основі таких часткових програмів, опертих на місцевих потребах, може виробити ся спільна українська програма і з нею разом і загальноукраїнське почутє народної єдности, без котрого наш народ не може здобути собі тої ваги і сили посеред других народів, яка єму по єго числу, географічному положеню і природним дарованям належиться.

В цілі вияснюваня і розвиваня тих програмових думок редакція „Постуну“ містити буде праці розумовані як також всякого рода фактичний матеріал, статистичні дані і історичні розвідки головню про такі моменти нашого народного життя, в котрих так чи інакше проявлялась власна діяльність нашого народа, чи-нились проби організації народних сил або руйнувались зачатки такої організації.

Ставлячи діло піднесення нашого народу в тісній залежності від розвою других сусєдних народів, особливо-ж від розвою серед тих народів поступових та демократичних елементів, „Поступ“ шильно звертати буде увагу на житє суспільне і літературне тих народів і слїдити буде особливо за розвоєм серед них таких елементів, котрі можуть бути союзниками нашого народа в єго боротьбі за дїшню будущину. Редакція вважає позиточним і потрібним запомагати розвій і зріст таких елементів між нашими сусїдами, як се вирочїм наші поступові Русини пераз уже й доси робили.

Отєї думки, котрі ми вважали коначним висказати прилюдно перед починєм нашого виданя, самі вже означують і плян того виданя і предмети, які ми думаємо в нїм обговорювати. Замїтимо тїлько, що значну часть „Поступу“ ми посвятимо беллетристїці і літературній критїці, в тїм переконаню, що виробленє здорового смаку естетичного значно улекїшує доступ всяких поступових думок до переконань громади. Маючи до того віддїду за певнену поміч знатїйших наших писателїв і учених, редакція надїєсь і в тїм зглядї вдоволити всякі справедливі бажаня публики.

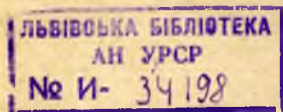
Бажаючи, щоб виданє наше могли читати і за границями Галичини, де наші галицкі піби етимологічні правонїсі збуджують тїлько несмак і замішанє язиковє, ми друкуємо „Поступ“ провонїсею фонетичною, слїдуючи за золотими словами М. Шашкевича, написаними ще 1835 р. („Azбука і Abecadło“) „Etymologia jest tylko przedmiotem niewielu filologów, a dla ich widoków narzucać milionom narodu trudności, zdaje się być niesłusznym“.

Ціна предплати „Поступу“ в Австрії 5 зр. на цілий рік, 2 зр. 50 кр. на пів року; в Росії (задня коштів пересилки) 6 руб. на цілий рік, 3 руб. на пів року. Поодинокий нумер зброшурований коштувати буде 50 кр.

Предплату просимо присилати або на руки редактора, Львів, ул. Голембя, ч. 9, або до редакцій других руських часописей.

Львів дня 15 н. с. падолиста 1886.

Іван Франко.

З друкарні Товариства ім. Шевченка,
від зарядом К. Беднарського.

530/2

W 34.198

$\phi \frac{I}{3-335}$